

YAKIN DOĐU ÜNİVERSİTESİ
İSLAM TETKİKLERİ MERKEZİ DERGİSİ

JOURNAL OF THE NEAR EAST UNIVERSITY ISLAMIC RESEARCH CENTER

YAKIN DOĐU ÜNİVERSİTESİ İSLAM TETKİKLERİ MERKEZİ DERGİSİ
JOURNAL OF THE NEAR EAST UNIVERSITY ISLAMIC RESEARCH CENTER

ISSN: 2148-922X

Yakın Dođu Üniversitesi Adına Sahibi
Owner on Behalf of Near East University
Dr. Suat İrfan GÜNSEL

Onursal Editör | Honorary Editor
Prof. Dr. Ümit HASSAN (Rektör/President)

Editör | Editor in Chief
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ
mehmetmahfuz@gmail.com

Editör Yardımcısı | Assistant Editor
Yrd. Doç. Dr. Fethullah ZENGİN

Yayın Kurulu | Editorial Board
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ, Prof. Dr. İbrahim ÇAPAK,
Prof. Dr. Hakan OLGUN, Prof. Dr. Ümit HASSAN

Danışma Kurulu | Advisory Board
Prof. Dr. Mümtaz ALİ (International Islamic University, MALEZYA)
Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ (Yakın Dođu Üniversitesi Öğretim Üyesi, KKTC)
Prof. Dr. Talip ATALAY (K.K.T.C. Din İşleri Başkanı, KKTC)
Prof. Dr. İsmail BARDHİ (Dean School of Islamic Theology of Skopje, ABD)
Prof. Dr. Şenol BEKTAŞ (Yakın Dođu Üniversitesi Rektör Yardımcısı, KKTC)
Prof. Dr. İbrahim ÇAPAK (Yakın Dođu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı, KKTC)
Prof. Dr. İlyas ÇELEBİ (Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, TÜRKİYE)
Prof. Dr. Şinasi GÜNDÜZ (Uluslararası Balkan Üniversitesi Rektörü, MAKEDONYA)
Prof. Dr. Enis HURŞİT, (Refah Üniversitesi Rektörü, PAKİSTAN)
Prof. Dr. Ali KARADAĞI, (Katar Üniversitesi, KATAR)
Prof. Dr. Raşit KÜÇÜK (Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanı, TÜRKİYE)
Prof. Dr. Mehmet Emin ÖZAFŞAR (T.C. Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı, TÜRKİYE)
Prof. Dr. Ömer ÖZSOY (Frankfurt Üniversitesi ALMANYA)
Prof. Dr. Burhanettin TATAR (Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, TÜRKİYE)
Prof. Dr. Hasan Kamil YILMAZ (T.C. Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı, TÜRKİYE)
Prof. Dr. Hakan OLGUN (İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, TÜRKİYE)
Doç. Dr. Recep DURAN (Yakın Dođu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, KKTC)
Doç. Dr. Muhammed REYYAN, (Ürdün Üniversitesi, ÜRDÜN)
Doç. Dr. Abdulcelil BİLGİN (Alpaslan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, MUŞ)
Yrd. Doç. Dr. Yusuf SUİÇMEZ (Yakın Dođu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi)

Bu Sayının Hakemleri
Prof. Dr. İbrahim ÇAPAK, Prof. Dr. Abdurrahman ÖZDEMİR, Prof. Dr. Cemalettin ERDEMCİ,
Prof. Dr. Nurettin GEMİCİ, Doç. Dr. Ramazan YILDIRIM, Yrd. Doç. Dr. Hüseyin SARIKAYA,
Yrd. Doç. Dr. Şevket KOTAN, Yrd. Doç. Dr. Fethullah ZENGİN

Yönetim Yeri | Head Office
Yakın Dođu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi
Email: ilahiyatdergi@neu.edu.tr; mehmetmahfuz@gmail.com

Baskı/Printing: Yakın Dođu Üniversitesi Matbaası/Kasım 2016

Yakın Dođu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi yılda iki defa yayın yapan uluslararası hakemli bir dergidir. Dergide yer alan yazıların her türlü içerik sorumluluğu yazarlarına aittir. Dergide yayınlanan yazılar izin alınmadan kısmen ya da tamamen başka bir yerde yayınlanamaz. |The Near East University Journal of the Faculty of Theology is a bi-annual peer reviewed journal. All responsibility originating from articles and other texts published in the journal belongs to the author. It is not permissible to partially or entirely reproduce any text or article published in the journal.

İÇİNDEKİLER

<i>Editörden</i>	5
Abdurrahman DEMİRCİ <i>Ensar Kimliğinin Oluşumuna Etki Eden Faktörler</i>	7
Dursun Ali TÜRKMEN <i>Nüvvab'da Arapça Eğitimi ve Ahmed Davudoğlu'nun Arapça Hocalığı</i>	39
İbrahim KESKİN <i>Muhammed Âbid El-Câbirî'de Batı Dışı Modernleşme Ya Da Modernleşmenin Milli İmkânı</i>	49
Mehmet Şükrü ÖZKAN <i>Antony Flew'ün Ateizmden Tanrı İnancına Yolculuğu</i>	65
Mesut AVCI <i>Koranverse, Die Basmala Und Ihre Verwendung Im Baburname</i>	97
رواد محمد محمود عقل الإنسان بين وحي الطبيعة والقرآن	149
Semira KARUKO <i>Bir Belağat Şaheseri Olarak Cahız'ın El-Beyan Ve't-Tebyin Adlı Eseri</i>	179
Ümit GÜLER <i>XVII. ve XVIII. Yüzyıl Kıbrıs Kadı Sicillerine Göre Müslüman-Zimmî İlişkilerinin İslâm Şahıs ve Miras Hukuku Açısından Tahlili</i>	193
<i>Yazım Kuralları</i>	215

EDİTÖRDEN

Değerli Okurlar;

YDÜ İslam Tetkikleri Dergisinin yeni sayısıyla karşınızdayız. Ağır-lıklı olarak İslami ilimlerle ilgili makaleler içeren bu sayımızın ilk çalış-ması Abdurrahman DEMİRCİ'ye ait olup “*Ensar Kimliğinin Oluşumuna Etki Eden Faktörler*” başlığını taşımaktadır. DEMİRCİ bu makalesinde İslam'ın erken döneminde öneml izler bırak bir kitleyi “ensar” kavra-mı üzerinden incelemektedir. Bilindiği gibi Hz. Peygamber Mekke'den Medine'ye hicret ederken kendisiyle birlikte giden ilk Müslümanlar Muhacir”, onlara ev sahipliği yapan Evs ve Hazrec kabileleri ise “ensar” olarak isimlendirilmişlerdir. Zamanla kendi kabile isimleri geride ka-lan ve sadece Ensar veya Ensai olarak isimlendirilen Medinelilerdeki bu dönüşüm aslında ilk dönem İslam toplumunun üzerinde kaim ol-duğu ilkeleri anlamamıza da katkı sağlamaktadır. Bir diğer makale ise Dursun Ali TÜRKMEN'e ait olup “*Nüvvab'da Arapça Eğitimi ve Ahmed Davudoğlu'nun Arapça Hocalığı*” başlığını taşımaktadır. Aslen Bulga-ristan Şumlulu olan Ahmet Davutoğlu, Türkiye'nin mearif hayatında önemli bir etkiye sahip olmuş, özellikle hadis sahasına önemli katkı sağlamış bir ilim adamıdır. Onun hocalık yaptığı Medrese Deliorman bölgesi Şumnu vilayetinde açılmış ve Bulgaristan Müslümanlarının hayatında da önemli bir etkiye sahip olmuştur. Makale bu açıdan önemi bir boşluğu doldurmaktadır.

İbrahim KESKİN'in “*Muhammed Âbid El-Câbirî'de Batı Dışı Mo-dernleşme Ya Da Modernleşmenin Milli İmkânı*” adlı makalesi Fas'ın yetiştirdiği ve Türk okurunun yakından tanıdığı bir düşünürü, Mu-hammed Âbid el-Câbirî'yi ve onun bir projesi olarak görünen “Batı'ya takılmaksızın modernleşmek mümkün mü” sorununa yaklaşımını ele almaktadır. İliklerine kadar batı ile hemhal olan bir coğrafyadan, gele-neklere dönerek, bu gelenekleri revize ederek modern inşaa etme cılız çağrısı konu edinen bu makale, içiçe kontrastları içerdiği için de dikkat çekicidir.

Devamında Mehmet Şükrü ÖZKAN, “*Antony Flew'ün Ateizmden Tanrı İnancına Yolculuğu*”; Mesut AVCI'nın “*Koranverse, Die Basma-la Und Ihre Verwendung Im Baburname*” başlıklı Almanca makalesi; Revvâd Muhammed MAHMUD, “*Aklul-insan beyne'l-vahye't-tabiatı ve'l-Kur'an*” başlıklı Arapça makalesi; Semira KARUKO'nun “*Bir Bela-ğat Şaheseri Olarak Cahız'ın El-Beyan Ve't-Tebyin Adlı Eseri*” başlıklı makalesi; Ümit GÜLER'in “*XVII. ve XVIII. Yüzyıl Kıbrıs Kadı Sicillerine*

Göre Müslüman-Zimmî İlişkilerinin İslâm Şahıs ve Miras Hukuku Açısından Tahlili" başlıklı makalesinin yer aldığı bu sayı siz değerli okurlarımıza ciddi bir birikim sunmaktadır. Bu birikimin özellikle İslami ilimlerin gelişiminde katkı sağlamasını temenni ediyor, bir başka sayıda buluşmak üzere esenlikler temenni ediyorum..

Prof. Dr. Mehmet Mahfuz SÖYLEMEZ
EDİTÖR